

KURIER LITEWSKI

w WILNIE dnia 6. Pazdziernika V. S. ROKU 1809

S. PETERSBURG VS. d. 24 września. Przybyli do tej stolicy Baron Szteding poseł Dworu królewsko-szwedzkiego, Tajny konsyliarz Alopeus, GM. Knoryng, Biskup wileński Stroynowski, artylerji GM. X. Jaszwił—Minister wojenny na prośby Szlachcica gubernii Wileńskiej Sienkiewicza i Grodzieńskiego obywatela Klimowicza odpowiada; że o pozyskanie należnych im za wexlami sum od officerow powinni prosić w Kollegium wojenném. Tenże minister Zawileyskiemu obywatelowi Chorążemu Chómińskiemu proszącemu o uwolnienie od pretensyi przez Kommissiã Wileńską niesłusznie z powodu dostarczenia prowiantu i furazju zaliczoney, owszem o zapłacenie należnych im pieniędzy, donosi; że powinien oto prosić porządkiem przez Kommissiã, i ekspedycyã prowiantską, która rozpatrzywszy to dzieło przeszle ono do Kollegium wojennego, z kąd ostatni już wyrok nastąpi.

J. J. Mość obawia swoje ukontentowanie Szefowi Kinburskiego dr. p. Umańcowi, pułkowemu dowodczy Pułkownikowi Puzanowi; dowodzącemu Białoruskim luz. p. J. J. Mości Fligel - adiutantowi półkownikowi Łańskiemu, Szefowi Małorossyyskiego Gr. P. Pułkownikowi Grimarowi, Szefowi Sibirskiego gr. p. P. Łopuchinowi, Szefowi Odeskiego m. p. GM. Uszakowowi 2mu, i tegoż półku dowodczy Podpółkownikowi Atanasiewowi, dowodczy półkowemu Abszeronskiego m. p. P. Reychelowi na przedstawienie GL. Miłoradowicza.

WIEN d. 17 września. z Gtt H. K. Zsch, J de F, M—Imperator Napoleon bez pszerwypracie. Zdaie się iż od rozpoczęcia wojny na próżno nieprzepędził dnia iednego. W tych dniach obiechał korpusy armii francuzkiej w Brin, Wagram, Prezburgu, Raab Spitz aż do Krems przez Morawiã Węgry i Austryã rozciągnięte. Wszędzie oglądał, i dawne fortyfikacye, i szanice teraznieysze, i nowe zakładać kazał warownie. Cale woysko naprzód ruszyło; wszystkie korpusy po większey części do Węgier zmierzają. Obozy pod Liesing Speiseng, Spitz Krems, które dotąd były przedmiotem publiczney ciekawości i pochwały, są zniesione: żołnierz wyciągnął w pole a iego budy i chaty przedane zostały więcej dającemu: za najmnieyszy oboz pod Krems zapłacić uręczyli Izraelici 17 t. ryńskich; ieden tylko batalion tam pozostał aż do uskutecznienia wszystkich warunkow umowionych co do wypłaty. W Karpatach zbiera się znaczna siła dla zasłonięcia Polski od wszelkiego niaazdu. Na wały tę stolicę opasujące zatoczono działa. Rozkazano tu wszystkim, którzy tylko mają konie, pod obawą ich utraty stawić na placu między starém a nowém miastem;

mocnieysze mają być wybrane i w cenie ustanowionej za kontrybucyã wziętę do armii francuzkiej. Rząd francuzki popieczętował daleko więcej, aniżeli z razu rozumiano, kas publicznych i powiatowych oraz tych domow które na cyrkulacyã pieniężną wpływały. Te poruszenia, skutki przedłużoney wojny!

Z drugiey strony Węgry i Czechy postać wojenną biorą. Cesarz Franciszek zajmuie się wszystkim tym co do woyska należy i sam kierować ma obrótami. AX. Raynery zatrudniać się ma rządem wewnętrznym i interesami domowemi. W Czechach znaczne poruszenia: zaciągi Hassow ku południowi rozciągnęły się: w Waldau Kuszwarda i Wallern powstały szanice i nowe ieszcze wysypiają się: o dwie mile niżej Bulweys wzniesiono 5 wielkich okopow lecz ich ieszcze nieosadzono: pospolite ruszenie sciska się koło Pragi: milicyonisci odebrali rozkaz złożyć dotychczasowy swoy ubior, a sprawić sobie własnym kosztem woyskowe mundury na mieyscu tej urzadza się nowa milicya, do której każdy mogący dzwigać oręż powołany, zowie się szturmem narodowym: dopoki rzeczy w tym stanie zostawać będą, niewiadomo: może na tym wiele Mars i Bellona zyskiwać lecz Ceres niezmiernie traci. Armia austryacka w Morawii odcięta nieiako od Węgier i niemająca komunikacyi oprócz wawozu Jablonka, nader wiele cierpi, i w przyszłości na własnych tylko siłach byt swoy rachować może. Czechy ubogie nie dostarczyć niezdolne: Polska żyźna, ale już nie dla Cesarzkich: Węgry chociaż obfite, lecz przez Tatry niemogą łatwo dać zasilek; taka jest pozycja AX, Ferdynanda, z kądinąd mającego wielki kredyt u Cesarzowey. Schlegel znaiomy towarzysz Genza wydaie dzienniki w główney kwaterze austryakow. AX. Palatyn ma główną kwaterę w Neuhausel. Takie środki i zamiary zniżyły cenę papierow, które odgłos pokoju był podniosł.

Jednak układy nie są przerwane: idą negocyacye ciągle w Altenburgu. Chciał Metternich wyiechać, lecz zatrzymał go Champagny. i nowe propozycye uczynił. G. Bubna przysłany od Cesarza z Totis był u Napoleona i po audyencyi chciał odiechać, zaprosił go Imperator do stołu swojego i kilka dni został przy tym Bohatyrze: powrócił potym do Cesarza i raz drugi i trzeci przyiechał do Imperatora. Głoszą że za nayspoważnieyszym wdanie się rozeym przedłużony do d. 20 pazdziernika a inni twierdzą że do d. 50. Należy się więc spodziewać pomyślnych skutkow z przedłużonego czasu do negocyacyi. Na paradzie którą Napoleon w Wiedniu odbywał, G. Bubna w mundurze był widziany. Dotąd nie urzędo-

wie nie ogłoszono. Gazetta S. Gall wyraża że Francya domaga się ustąpienia Saltzburga, wyższej austrii Invirtel, Pomorza Adyatyckiego, trzech najznaczniejszych nad granicą Salską Czeskich cyrkulów, tudzież Gallicyi. Królestwo Czeskie ma być udziałem państwem pod rządem jednego AX. z domu austriackiego. Twierdzą powszechnie że za nastaniem pokoju zawarty będzie związek ścisły między domem Bawarskim a Cesarskim przez małżeństwo Królewicza Ludwika z AX. zną Ludwiką córką najstarszą Franciszka 2go. Jakikolwiek nastąpi koniec tych projektów już Francuzi niewspominają o Saltzburgu i Tryescie tylko pod artykułem z Bawaryi i Istrii —

Do Munich przybył Posel nadzwyczajny potężnego dworu i listy wierzytelne Maxymilianowi oddał. Napoleon spodziewany do Nipphenburg w pałacu króla Bawarskiego, inni mówią że pojedzie dla oglądania brzegów Escaut i Flandryi — Gen. Bronikowski dowodzący 2giej legii nadwiślańskiej bawi w Auszpurgu: trudzi się urządzeniem powierzonego sobie zastępu z Gallicyanów. D. 15, tysiąc piechoty przez Auszpurg przechodziło do Austrii. Tamże przybyły ze Strażburga zakłady zapasne regimentów kirysierskich, dragonów, strzelców i huzarów; ludzie i konie po krótkim spoczynku idą do Wiednia. Wielkim traktem ze Strażburga przez Studgard, Canstat, Geslingen, Ulm, Auszpurg, Munich, Passau, Linz ciągną bez przerwy, piechota, jazda, artylerya, amunicya i inne potrzeby wojskowe. Na tej wielkiej drodze militarnej mają być postawione telegrafy; już wielu oswoionych z tym rodzajem korespondencyi przybyło do Auszpurga; wezwali oni przez rekwizycyą wielu cieślow dla zbudowania machin potrzebnych, każdemu placą po 1 ryńskim i 20 graycarów. Chcą Francuzi przyspieszyć powietrzem komunikacyą między Wiedniem i Paryżem: do tej ostatniej stolicy od Strażburga już dawno są postawione telegrafy. W teraźniejszych czasach gońcy i sztafety częściej aniżeli przedtem z Szenbrun biegać zaczęli.

Imperator odprawił popisy wszystkich wojska francuzkiego korpusów; pod Wagan ćwiczył rycerstwo G. Oudinot, pod Wiedniem oglądał jazdę letką G. Quesnel. Przez stolicę przejeżdżał w ośmiokonnym pięknym powozie, otoczony pyszną gwardyą — Jeńcy wszyscy wymienieni; 5550 przyszło z ostatnich krańców Siedmiogrodzia; wszyscy mają postać marsową, żadnymi trudami i niewygodami niezmienną; większa część zachowała swoje tornistry — Drzewo niezwykle drogie w tej stolicy: azatym francuzi ku wygodzie publicznej poświęcili zwierzyniec cesarski pod Szenbrun: kto tylko więc może, każdy spieszy i drzewo wiezie lub niesie do miasta — Bank zapieczętowany: wszyscy officjaliści usunięci dotąd na miejsca swoje niepowrócili. Kraj orężem zajęty musi utrzymywać, oporządzać, i opłacać zwyciężkie wojsko; skutki przedłużonej wojny! Po oddaleniu się AX. Karola powszechna zgoda panuje w Cesarskim wojsku. Officerowie i żołnierze życzą pokoju, a jeżeliby walczyć przyszło oświadczają, iż im nie zbywa na męztwie i od-

wadze, lecz wołają na komendę drugiego Eugenia albo Laudona.

Tyrolcy nie ważnego nieprzebiegają — Hofer ich naczelnik jest przedmiotem ciekawości powszechnej: mąż niezwykłej siły, nabył między pasterzami z tego względu jakieś pierwszeństwo; rozsądek czysty ziednał mu szacunek u wszystkich góralów; obierany za sędziego sprawiedliwe dawał wyroki, które za niezmiennę prawo były od nich przyjmowane. Zatwardziały na pracę ze zdrowiem niczym niepożytym, dorobił się majątku znacznie większego od innych; azatym nabył jeszcze większego wpływu. Te przymioty zewnętrzne oraz ciała i duszy ziednały mu dowództwo najwyższe: mieszka w Inspruck: nosi się na pół nago po dawnemu: szynkarz trzeźwo zachowuje się: utrzymuje jeszcze teraz liczną trzodę i tyle nią się zajmuje ile dawniej: drzwi dla każdego otwarte. Uczynił on niedawno Francuzom i Bawarczykom propozycyą: iż złoży oręż jeżeli Tyrol za kraj wolny uznany będzie, i jeżeli mieszkańcom jako Republikanom życie swobodne uręczy się: nieodebrał na to żadnej odpowiedzi. Mieszkańcy południowi kupią się i rozsypią się na rabunki we Włoszech nad Tessyn — Szneyder jeszcze nieosądzony: wyznania bawarczyków i insurgentów zgadzają się iż hamował rewolucyjne zbytki, i wszędzie ludzkim chciał okazać się — Wzmocnić kazano miasto Fissen i utwierdzić; roją się insurgencki kolo Renti — Wyśledzono teraz że pierwsze wiadomości były prawdziwe względem tego że Anglicy szczególniej wpływali do wzbudzenia rokoszu — Szwaycarowie na granicy wyciągnęli mocny kordon ażeby przeciąć intrygom komunikacyą i drogę dowozowi prochu ołowiu i dalszej amunicyi. Landaman wezwał kantony do zaciągu ludzi dla dopełnienia 4ch regimentów szwaycarskich na żołdzie francuzkim będących, podług konwencyi 15608 ludzi mieć powinińnych.

Do Drezna przybiegł gońcy z Prezburga od Napoleona prosto przez Czechy. AX. Ferdynand z Pragi wyjechał do Ołomuńca do armii swojej. Z Drezna wyszedł wielki park artyleryi od 112 wozów i 600 koni; przeciągnął już przez Erlanger; pójdzie do korpusu wojsk Saskich w Prezburgu stojących. Fryderyk August oglądał wojska Saskie i Polskie obozem stojące; odbywał popisy i ukontentowanie oświadczył. Zaciągi rekrutów pilnie i czynnie uskuteczniają się — Hieronim Napoleon król Westfalski ruszył wojska swoje od północy ku południowi. Gwardya, potem strzelcy, naresztę jazda pociągnęły z Hannoveru do Cassel. Podług najświeższych wiadomości upadła nadzieja pokoju — Wielka Ambassada Szwedzka odebrawszy w Frankforcie gońca wyprawionego od Napoleona udała się do Paryża — Król Pruski mianował Xięcia Hasskiego Homburg Ludwika Generał-maiorem a Xcia Leopolda Maiorem w swoim wojsku — Rządy Wirtemberskie i Bawarskie podały notę do Landamana Szwaycarów ażeby przedsięwziął środki iżby konskrypcyoniści tam przyjmowani niebyli, iżby owszem wszystkich wydawano — Trzęsienie ziemi w Karlsbadzie zważyło 9 domów

kościół przy dziwnych fenomenach waporow. Miasto Blaubaern ucierpiało od straszney ulewy, która niemal całą posadę zatopiła—

PARYŻ d. 20 września. Z Gtt Fr, H, K, P, J—Anglicy posłać mają pewną liczbę batalionow do Hiszpanii na wzmocnienie armii swoiey. Postępowanie ministrów prawdziwie jest do niepojęcia: cóż może znaczyć 5 t. ludzi więcej albo mniej na taką masę sił obustronnych, iaka na tym półwyspie waży się? Gdyby posłali i 50 t, niepotrafiliby uwolnić Hiszpanii. Skoro narod ostygł, mogą Francuzi chociażby do Pyryneow byli odpędzeni, nazad powrócić. Chlubili się anglicy tak często że na granicach Portugallii G. Beresford ma woysko od 25 t. ludzi a G. Silviera drugi korpus od 15 t. Czemuż te siły niepokazały się na wojennym teatrze? Jest pogłoska, może i prawdziwa, że te woyska rozbiegły się. Jakże mogą ministrowie bez obrazy prawdy głosić że te rozpierzchłe kupy zaszły w tył MM. Ney i Soult i zniosły ich zestarzałe w boiu rycerswo? Podług listow z Cadix Wellesley poseł angielski dziwną uczynił Hiszpanom propozycyą, ażeby w zakład dopełnienia przyiętych obowiązkow ustąpili Anglikom miasto z portem Cadix i wyspę Cuba—Armią angielską opuściła Truxillo i cofnęła się do Elvas zkąd zmierza na Abrantes—Niedostatek żywności i choroby wyniszczają armią. G. Wellesley doniósł rządowi angielskiemu o porażce G. Wilson, o wzmagaających się chorobach i o dobrym utrzymaniu w Madrycie chorych angielskich—Cuesta stracił wziętość swoją u rokoszancow: na jego miejscu ma bydź la Romana—W Ministerjum angielskim wielkie nastąpiły odmiany: Lord Bathurst jest na miejscu Xcia Portland. G. Wellesley czyli Lord Wellington wchodzi do departamentu wojennego na miejscu Lorda Castelreagh. Także oddał się Lord Chattam a sekretarz wojenny Gower wyższy urząd otrzymuje. Odmieniają się osoby ażeby uniknęły kary zasłużoney, lecz ten sam systemat zostaje i trwać będzie póki na urzędzie zostaną Lordowie Eldon, Perceval, Mulgrave i Westmoreland—Powracają anglicy iedni po drugich z wyprawy na brzegi Escaut. Chorych liczą od 9 do 10 t. Umarł już powszechnie żalowany G. Mackenzie, i Frasser; G. Paget rękę upiłowano. Choroby straszliwe niepozwalają użyć tego woyska na żadną wyprawę; w Deal codzień umiera 10; do tego chorzy dostają nieiakięgo zawrótu i szaleństwa—Collingwod powraca z morza sroziemnego: w 5cio letnim krążeniu zebrał 200 t. szterlingow. Z Ameryki w czasie otworzenia handlu czasowego przyplłynęło do Liverpool 300 okrętow: w portach Angielskich stoi dziś przeszło 3 t. statkow kupieckich towarami osadowemi ładownych—Urzędowa jest wiadomość że stany ziednoczone Ameryki północney przez odezwę d, 9 sierpnia zatamowały na nowo handel z Brytanią W. z powodu że Jerzy 3 nieodwołał uchwały ścieśniającey handel morski 1807 listopada 27 ogłoszoney.

W Tulooie stoi 15 okrętow liniowych pod dowództwem Admirała Lallemant. W Rochefort i pod wyspą Aix jest 8 liniowych. W Antwerpii 14 zbudowano i uzbroiono. W Bre-

scie i w odnodze Basques dwie są eskadry, a kilka innych na morzu krąży. Korsarze nasi wielkie czynią szkody kupcom angielskim; szturmem biorą nawet mnieysze wojenne statki—Anglicy wzmacniają miasto Flessyngę: zostawili tam na utrzymanie wyspy Walcheren 16 t. żołnierza: powieść, iakoby mieli zarzucić port Flessyngę, okazała się fałszywą. Francuzi przezwali Graffa Chattam Lordem Czekam: na miejscu iego dowodzi teraz G. Moira. Jeżeli to prawda że Anglicy zechcą utrzymywać się przy zdobytey wyspie. powinszują sobie Francuzi sposobności spotkania się. W departamentach północnych gwardya od czynney służby uwolniona. Rezerwa wynosić ma 40 t. Xże Pontecorvo oglądał Bätz i Antwerpską cytadelę. Król hollenderski Ludwik zakazał wprowadzać towary Angielskie i osadowe owszem zalecił mieszkańcom Zelandyi one wydać rządowi. Anglicy spiesźnie uchodząc zmuszeni byli zostawić między wyspą Szuwen i Beveland okręt od dział 74. Fałszywa była pogłoska o zarzuceniu i zatamowaniu żeglugi na rzece Escaut, Król Ludwik Napoleon przeznaczył podwójny żołd dla woysk hollenderskich, które walczą z honorem w Hiszpanii.

Józef Napoleon król hiszpański mianował Don Velito Pardo pełnomocnym i nadzwyczajnym posłem u potężnego Dworu. Graff Yoldi w takimże charakterze posłany do dworu Duńskiego. Don Rapchael d' Urquio potwierdzony na urzędzie poselskim przy dworze Pruskim. Jeńców Portugalskich i Angielskich ciągle prowadzą przez Bayonne z Hiszpanii do Francyi. Okręt Fulgentio przyniósł z Lima do Cadix 5 milionow i pół piastrow twardych—Król Józef przeznaczył klasztor Kapucynow na przyjęcie zgrzybiałych chorych i niedoleźnych mnichow, chcąc im oszczędzić trudow i niewygod z usunięcia nagłego z klasztorow. Gazetta Dworska w Madrycie wywodzi obszernie ich powołanie do opowiadania pokoiu, do odwrócenia ludzi od występku do cnoty, do użycia wpływu swojego na zaszczerpienie błogosławioney zgody a wygnania przeklętych niesnaskow i poróżnień. Lecz w Hiszpanii wszystkie zakony przeciwnie tym zasadom postępowały; pierwsze były do omamiania ludu ślepego i wzbudzenia wszystkich gwałtownych namiętności; rozszerzyli przesady i zabobony, rozsieli fałszywe wieści, bogactw swoich zamiast wsparcia nieszczęśliwych użyli na zapalenie domowey wojny. Bronilażby się Saragossa tak długo gdyby Mnisi nie przewodzili! Mnisi dziś usiłują zagrzebać Gironnę w takichże ruinach, iakie przywalają Sarragosę. Towarzystwa mnisze zdawały się podbiwszy całą Hiszpanią same iedne panować. Ich klasztory, podobne nappyszniejszym pałacom, wznosiły się posród naynikczemnieyszych chat nędznego ludu. Hiszpania niegdyś osiadła, zamożna i bogata powodem iednego stanu do ostatney nędzy doprowadzona potrzebowała konieczney reformy. Niema w Europie kraiu z natury lepszego, każdy iednak jest ludnieyszy i bogatszy. Niedbalswem mieszkańców przyszła ziemia do dzikości, lecz poradzić się trzeba dzieiow iaką była za Maurow i Ferdynanda! Aż nadto litosciwie Król obszedł się z tym niewdzięcznym

stanem, któremu był zaufał i przy przywilejach utrzymał. Zbawienie ciała politycznego nakażało odmianę teraźniejszą—Oyciec Sty w Genui.

WARSAWA d. 4 października. Z Gt War, Kr, P, HK—G. Książewicz tu bawiący dowodził przedtym lat kilka nad Renem legionem Polaków. Szczegulniey popisał się roku 1800 grudnia 5 w bitwie pamiętney pod Hohenlinden. Napoleon natenczas iszy Konsul darował wodzowi szablę honorową—Z Drezna przyszło zelecenie ażeby zamek tutejszy królewski był wyporzadzony. Do Saxonii przychodzi regiment Xstwa Bergu; tudzież woyska saskie z twierdz pruskich—Przywodzą zdanie iednego officera Austriackiego o woysku polskim teraźniejszym. Z okoliczności zdobycia przez Polaków bagnetem szanca przedmostowego pod Gurą i wycięcia albo uwięzienia cesarskich którzy się tam bronili rzekł Austriak,, co mi to za woysko Polacy! prawdziwa Taktyka byłaby inaczey postąpiła. Sypanoby szanice naprzeciwno szancom; układanoby plany czasem do attaku czasem do ustępu. Ale tak od razu wpaść prosto, wszystko zabrać; to niewielka sztuka!“

Zambrzycki szef 2go batalionu pułku 4go pisał d. 20 sierpnia z Toledo nad Tagiem do familii list w treści następney. D. 9 sierpnia przypieszyliśmy z odsieczą naszym, którzy w liczbie 1200 wytrzymywali całą siłę nieprzyjaciół oblegających. Odparliśmy Hiszpanow, przeprawiliśmy się za Tagus, i ze wszystkich parowow Toled otaczających wyparliśmy. Azatym dywizya G. Sebastiani stanęła w Nambroca, nasza w Burgillos, a G. Leval z Niemcami na skrzydle prawém zajął Aries. Tak staliśmy 56 godzin: d. 11 o 4tej z rana naprzód ruszyliśmy stojąc już na prawém skrzydle pod dowództwem G. Verlę, Niemcy byli w odwodzie, a dywizya Gła Sebastiani formowała skrzydło lewe. Mniej niżeli o milę znaleźliśmy G. Venegas pod Almonacid w niedobitej prawie pozycji uszykowanego: poszliśmy w ogień; przez kilka godzin zdobywaliśmy góry z wielką kłeską nieprzyjaciół i niemłą szkodą naszych. Pułkownik Sobolewski, ktorego stratę z żalem i pochwałą w raportach donieśli francuzi, idąc na czele 7go regimentu poległ; Podpułkownikowi Łubie kula nogę strzaskała: podpułkownik Sielski z regimentu 9tego walcząc chwalenie martwy upadł: z tym pułkiem Xże Sułkowski wytrzymał dzielny atak iazdy nieprzyjacielskiej. Sam Zambrzycki dowodzący z powodu choroby innych sztabu officerow 4tym regimentem, uszykowawszy ieden batalion w czworogran drugi w linią, wytrzymał 2 ataki iazdy nieprzyjacielskiej; na końcu bitwy z konia zwalony został od kul działowej, która przechodząc nad lewym ramieniem zdarła mundur kamizelkę i chustkę: bliżej na piersi zderłaby głowę. W 3 pułkach poległo officerow 11 a ranę odniosło 51; wproporcji żołnierzydaleko mniej zginęło. Officerowie dali niezbite dowody swojego mężstwa i przytomności, a żołnierze wszystkich przekonali w tej straszney i decydującej rozprawie o waleczności Polaka. Lekarz sztabu Grygowiec pod gradem kul opatrywał ranionych. Nieprzyjaciół tak był porażony iż całą amunicją i artyleryą na placu zostawił.

MOHILEW BIAŁORUSKI d. 18 września. Dzień 15 września pamiętny koronacją

Za pozwoleniem Cenzury wileńskiej w Drukarni Uniwersytetu na Gazetę oddzieloney.

ALEXANDRA I. i JJ Mości Elżbiety Alexieio wny poświęcony był w Mohylewie na uroczyste otwarcie Gimnazjum Guberskiego, oraz Szkoły Powiatowej i Parafialney, stosownie do nowych ustaw. O godzinie 10 z rana wszyscy uczniowie szkoły parafialney powiatowej, Gimnazjum, udali się z Dyrektorem i Nauczycielami ceremonialnie na mszę do Katedralney S. Józefa Cerkwi; tamże przybyły władze cywilne i wojskowe, Pralaci i Kanonicy Katedry Metropolitalney, wszyscy Guberscy Urzędnicy, poblizszych powiatow Marszałkowie z obywatelstwem, Mieyski Głowa z kupcami i mieszczanami.

Po Mszy S. którą celebrował JW. Arcybiskup Mohylewski i Witebski Kawaler Barlam po zaniesieniu modłów do Pana zastępów o naydłuższe i nayszczęśliwsze lata J. J. Mości i całej Nayiaśniejszey familii; zgromadzenie przy Processyi udało się do przygotowanego Domu, po którego poświęceniu JW. Arcybiskup Barlam błogosławiąc Gimnazjum, ofiarował we 4ch Tomach biblią, oraz do Dyrektora i nauczycieli miał krótką o ważności ich powołania mowę, potem śpiewany był przez Chor stosowny koncert.

Po zaięciu przez gości mieysc i po przeczytaniu przez Dy ektora z zasad powszechnego oświecenia i ustaw szkolnych, punktow, Nauczyciel Jeografii, Historii i Statystyki kandydat filozofii Grzegorz Szymkiewicz czytał w Rossyyskim ięzyku mowę: o wpływie nauk na pomyślność Narodow: a nauczyciel filozofii i nauk wyzwolonych, Magister filozofii, Stanisław Zukowski w polskim ięzyku: o potrzebie doskonalenia oyczystego ięzyka i wpływie doskonalenia takowego na postęp nauk. W przerwach między czytaniem i po ukończeniu mów grane były koncerty. Potem gości oboiey płci traktowano śniadaniem.

W wieczor dnia tego w tymże domu, JW Cywilny Gubernator wydał dla całego obywatelstwa bal i wieczerzę—Miasto całe było iluminowane, a przed domem gimnazjum był wystawiony allegoryczny transparent na którym we środku obeliska, umieszczona związana cyfra Nayiaśniejszego Imperatora ALEXANDRA I. i Nayiaśniejszey Imperatorowej Elżbiety Elexieiewny, w promieniach pod cyfrą, rok, miesiąc i dzień koronacyi, a na piedestalu napis, dla pomyślności Rossyi, Muzy obwiiąg obelisk girlandami. Po lewey stronie na wyniosley górze pokazuje się przybytek oświecenia, geniusz Rossyi otwiera do niego drzwi, tłum młodzieży doń spieszy; w dole napis: oto droga do oświecenia i honorow: nad przybytkiem z obłokow okazuje się Apollo trzymający w ręku rog obfitości z napisem: „owoce nauk, przy fundamencie góry dają się widzieć różne pomoce nauk, iako to: książki, sfery, teleskopy i t. d. Na prawey stronie obelisku siedząc Rossya o parta na pół-globie, trzyma tarczę z wyobrażeniem Rossyyskiego herbu, wskazuje stojące przed sobą popiersie Imperatora, Alexandra I, na piedestalu którego napis: Szczodroblivością Jego i staraniem. Na wyniosłym wzgórkun okazują się dway młodzieńce uwieńczeni. Czas nad nimi odkrywa zasłonę, pod Rossyą napis: Przymiuję Was za prawdziwe dzieci moje; nad młodzieńcami: przez nauki i obyczaje otrzymaliśmy te wieńce. R. p.

DODATEK